

Konzultácie EHSV o budúcnosti Európy

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Konzultácie EHSV o budúcnosti Európy

Predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru odovzdáva na plenárnom zasadnutí 21. septembra 2017 predsedovi Európskej komisie kompiláciu výsledkov vnútroštátnych konzultácií.

Čo je Biela kniha o budúcnosti Európy?

Biela kniha o budúcnosti Európy, ohlásená v prejave o stave Únie za rok 2016, je iniciatívou Európskej komisie. Táto biela kniha je príspevkom Európskej komisie k summitu v Ríme 25. marca 2017, ktorý sa konal pri príležitosti šesťdesiateho výročia Rímskych zmlúv a počas ktorého Európska únia (EÚ) bilancovala svoje pôsobenie za posledných šesť desaťročí a zamyslela sa nad svojou budúcnosťou.

Predseda Európskej komisie v nej vysvetľuje hlavné výzvy a príležitosti, ktoré čakajú EÚ v nasledujúcich desiatich rokoch. Biela kniha ponúka päť scenárov, ako by sa mohla Únia vyvíjať do 2025 v závislosti od rozhodnutí, ktoré spraví, aby reagovala na tieto výzvy a využila tieto príležitosti:

- scenár 1: „Pokračovanie v súčasnom smerovaní“,

- scenár 2: „Iba jednotný trh“,
- scenár 3: „Tí, ktorí chcú, robia viac“,
- scenár 4: „Menej ale efektívnejšie“,
- scenár 5: „Oveľa viac spoločne“.

Na bielu knihu nadväzujú diskusné dokumenty na také témy, ako je sociálny rozmer Európy, globalizácia, prehĺbovanie hospodárskej a menovej Únie, budúcnosť obrany Únie, budúcnosť financií EÚ.

Diskusie zorganizované v Bruseli a v členských štátoch by mali viesť ku kolektívnemu vypracovaniu „plánu, vízie a ďalšieho postupu“, ktoré by sa mali predostrieť občanom ešte pred voľbami do Európskeho parlamentu v júni 2019. Biela kniha v skutočnosti predstavuje začiatok relatívne kolektívneho a decentralizovaného procesu, na konci ktorého Európania rozhodnú o svojej budúcnosti. Na podporu tejto diskusie Európska komisia totiž navrhuje usporiadať sériu „diskusí o budúcnosti Európy“ v národných par-

lamentoch, mestách a regiónoch celej EÚ. Účasť Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a Európskeho výboru regiónov je nevyhnutná.

Úloha Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV)

Predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Georges Dassis dostal 4. apríla 2017 žiadosť o vypracovanie prieskumného stanoviska od predsedu Európskej komisie Jeana-Clauda Junckera. Predseda Komisie požiadal EHSV, aby predložil návrhy a priority európskej občianskej spoločnosti, pokiaľ ide o budúci rozvoj Únie.

Na tento účel si EHSV vybral originálnu konzultačnú metódu. Táto metóda predovšetkým reaguje na nevyhnutnosť väčšmi mobilizovať občiansku spoločnosť v členských štátoch, a nie jej zástupcov v Bruseli. EHSV si ďalej želá zaručiť vyvážené zastúpenie rôznych zložiek európskej občianskej spoločnosti. Nakoniec konzultácie moderované tromi členmi EHSV majú za cieľ podporiť zapojenie aktérov prostredníctvom formátu prispôsobeného národnej kultúre (workshopy, konferencie).

V členských štátoch sa od 4. mája do 9. júna 2017 konalo dvadsaťsedem vnútroštátnych konzultácií a na diskusiách sa zúčastnilo 1 003 predstaviteľov organizovanej občianskej spoločnosti. Následne sa vypracovali správy z diskusií na vnútroštátnej úrovni, ktoré sa skompilovali a rozposlali, osobitne predsedovi Európskej komisie a poslancom prítomným počas medziparlamentného stretnutia 11. októbra 2017, ktorého témou bola „budúcnosť Európy“.

Uznesenie EHSV **Biela kniha Európskej komisie o budúcnosti Európy a ďalšie opatrenia** bolo prijaté na plenárnom zasadnutí 6. júla 2017.

Všetky dokumenty sú k dispozícii občianskej spoločnosti a občanom (<https://www.eesc.europa.eu/sk/node/52229>).

Dvadsaťsedem vnútroštátnych konzultácií

EHSV viedol konzultácie v 27 členských štátoch: Belgicko (BE), Bulharsko (BU), Cyprus (CY), Česká republika (CZ), Dánsko (DK), Estónsko (EE), Fínsko (FI), Francúzsko (FR), Grécko (EL), Holandsko (NL), Chorvátsko (HR), Írsko (IE), Lotyšsko (LV), Litva (LT), Luxembursko (LU), Maďarsko (HU), Malta (MT), Nemecko (DE), Poľsko (PL), Portugalsko (PT), Rakúsko (AT), Rumunsko (RO), Slovinsko (SI), Slovensko (SK), Španielsko (ES), Švédsko (SE), Taliansko (IT).

Tieto konzultácie priniesli konkrétne informácie prostredníctvom odpovedí na otázky, ktoré pripravil EHSV.

1. Ktorý z piatich scenárov stanovených v Bielej knihe z Vášho pohľadu najviac zohľadňuje výzvy, ktorým čelí EÚ, a prečo?

Európska občianska spoločnosť má empirické poznatky o výzvach, ktorým Európska únia čelí. Aj keď sa všetci aktéri vo všeobecnosti zhodujú na tom, že metóda, ktorú vybrala Európska komisia, reaguje na existenčnú výzvu, občianska spoločnosť neprejavuje v súvislosti s piatimi navrhovanými scenármi hneď toľko nadšenia. V mnohých členských štátoch prevláda opatrnosť (DE, CY, DK, EE, FI, HU, IE, IT, LV, LU, NL, SI, SE). Tri scenáre však predsa len vzbudzujú súčasne záujem a diskusiu: „Tí, ktorí chcú, robia viac“ (scenár 3), „Menej ale efektívnejšie“ (scenár 4) a „Oveľa viac spoločne“ (scenár 5). Naproti tomu scenár „Pokračovanie v súčasnom smerovaní“ (scenár 1) a scenár „Iba jednotný trh“ (scenár 2) vzbudzujú málo záujmu a nepovažujú sa za žiaduce (NL, PL).

Pri bližšom preskúmaní odpovedí má dobrú odozvu scenár 3, pretože sa považuje za realistický alebo potrebný (CY, DK, ES, EE, FI). Scenár 4 sa javí ako zaujímavý (DK, CY, EE), ale vo všeobecnosti sa nezdá, že je dostatočne koherentný, aby sa o ňom mohlo vážne uvažovať. Scenár 5 predstavuje

najdiskutovanejšiu možnosť, hoci nie je vždy považovaný za realistický (BE, BG, CY, FI, PL). Tento scenár tiež vzbudzuje väčšie nadšenie (EL, ES, LV, LT, RO), keďže sa navrhuje, aby sa EÚ sformovala do najrozvinutejšej podoby.

2. Bolo by možné uvažovať o inom scenári alebo uprednostniť taký scenár, ktorý sa v tomto dokumente neuvádza? Ak áno, aký? Ako by sa podľa Vás mala posilniť dôvera v rámci EÚ?

Zdá sa, že scenáre načrtnuté občianskou spoločnosťou spĺňajú očakávania v oblasti európskej integrácie. Umožňujú vymedziť zásady a súčasne politické páky, ktoré by mohli predstavovať základy pre alternatívny scenár. Na jednej strane hodnoty, ako je sociálna spravodlivosť, rozvoj európskej identity, humanizmus, reciprocita (CY, EK, FR, SE) alebo udržateľnosť (HR, HU), pripomínajú princípy, o ktoré sa opiera európsky projekt. Na druhej strane politické páky na prehĺbenie vnútorného trhu (BG, NL, CZ), menovej únie (BG, RO, CZ) a sociálneho rozmeru (BG, ES, HU, IT, LV, LT, CZ, SK) načrtávajú nový scenár.

Zároveň mnohí predstavitelia občianskej spoločnosti anticipujú návrhy Komisie a navrhujú šiesty scenár, v ktorom by sa skombinovali navrhnuté možnosti (scenár 4 a 5 v BG, 3 a 4 v HU a LU, scenár 5 a 3 v PL). Nakoniec, a to sa spomína zriedka, federalizáciu EÚ by mali sprevádzať určité záruky (HR, SI).

Pokiaľ ide o posilnenie dôvery, je zaujímavé, že nemecká a grécka občianska spoločnosť majú podobné názory na súčasné prekážky, ktoré sťažujú kolektívne vyjednávanie v Grécku.

3. Je potrebné viac zviditeľňovať Európsku úniu alebo lepšie ju komunikovať? Ak áno, v akej forme?

Občianska spoločnosť konštatuje, že národní politickí predstavitelia príliš často znevažujú EÚ (EL, FI, LU, MT, CZ, PL, SK). Prvým krokom

smerom k lepšiemu zviditeľneniu je lepšie o EÚ hovoriť. Pri komunikácii založenej na „pozitívnom príbehu“ (FR, IE) by mohli ako príklady slúžiť napríklad projekty financované EÚ (DE). Takisto by sa komunikácia nemala viac zameriavať len na niekoľko skupín, ktoré sa zaujímajú o EÚ, ale malo by sa rozšíriť úsilie vyvíjané smerom k občanom (AT, FI, FR), mladým ľuďom (BG, CY), či dokonca školákovi (LT, PL, PT) a občanom s negatívnym názorom (FR).

Lepšia komunikácia bude založená na kvalitných informáciách a transparentnom rozhodovacom procese (HR, ES, NL), objektívnych médiách (CZ), ale aj na diferencovanejšej komunikácii, v ktorej by EÚ uznala svoje slabé miesta a nedostatky (SE).

Konzultácia EHSV je teda nepriamo ukážkou komunikácie o budúcnosti EÚ. Mimo chodom Európska občianska spoločnosť by v nej mala zohrávať významnejšiu úlohu (EL, HU, IT, SI, SE), najmä aby sa väčšmi zviditeľnila.

4. Sú príslušné politické oblasti dostatočne komplexné a názorné? Ako by ste hodnotili ich význam? Existuje nejaká dôležitá politická oblasť, ktorá sa v dokumente neuvádza, respektíve nie je dostatočne zdôraznená? Ak áno, ktorá, a prostredníctvom ktorého z piatich scenárov by sa najlepšie podporil jej rozvoj?

Občianska spoločnosť sa na dvoch veciach takmer jednomyselne zhoduje. Po prvé v piatich navrhnutých scenároch chýba sociálny rozmer (DE, AT, BG, CY, DK, EE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, CZ, RO, SI, SE). Po druhé takisto sa v nich nezohľadňuje ani udržateľný rozvoj (HR, FR, SI, CZ, NL, LV, IE, HU), aj keď predstavuje záväzok EÚ voči obyvateľom a medzinárodným partnerom. Uvedené oblasti činnosti sú príkladom obáv, ktoré prevládajú v členských štátoch. Grécko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Česká republika a Rumunsko v tejto súvislosti uvádzajú

spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku (SZBP) a mier. V Bulharsku, vo Fínsku, v Grécku, Litve a Rumunsku občianska spoločnosť poukazuje na hospodársku a menovú úniu (HMÚ). V Nemecku, Chorvátsku, vo Fínsku a Francúzsku si tiež plne uvedomuje právomoci EÚ v oblasti obchodnej politiky.

A nakoniec občianska spoločnosť upozorňuje politických predstaviteľov na témy, ktoré môžu zabezpečiť väčšiu súdržnosť medzi európskymi politikami, najmä v hospodárskej (daňový systém a konkurencieschopnosť, najmä priemyselná) a spoločenskej oblasti (mládež, sociálne investície).

5. Pokiaľ ide o „ďalšie kroky“, ako by sa mali štruktúrovať „diskusie o budúcnosti Európy“ v národných parlamentoch, mestách a regiónoch? Akú úlohu by v rámci „ďalších krokov“ mala zohrávať organizovaná občianska spoločnosť a akým spôsobom?

Pre mnohé organizácie spočívajú ďalšie kroky v pokračovaní konzultácií, ktoré by sa mali rozšíriť na miestnu, regionálnu, vnútroštátnu a európsku úroveň (FR, EL, IE, MT, RO, SU). Diskusie by boli navyše relevantnejšie, keby sa do nich systematicky zapájali sociálni partneri (BE, HU, SK), sektory a hospodárske odvetvia a keby sa im venovalo viac priestoru v médiách (EL). Národné parlamenty by mali zohrávať dôležitú úlohu (BG), rovnako ako aj hospodárske a sociálne rady členských štátov (FR, PT), ako to už dokazujú činnosti francúzskej a portugalskej rady venované budúcnosti Európy, ktoré viedli k prijatiu pozícií v júli a v septembri 2017.

Európska organizovaná občianska spoločnosť sa domnieva, že v tejto súvislosti už otvorila cestu. Mala by byť preto systematicky zapájaná do dôležitých diskusií o budúcnosti EÚ (AT, FI, SI). Niektoré organizácie taktiež požadujú, aby sa pracovalo na špecifických témach (FR). A napokon zdôrazňu-

jú, že je potrebná väčšia koordinácia medzi rôznymi zložkami občianskej spoločnosti a lepšia komunikácia s cieľom zlepšiť slabú informovanosť, na ktorú sa občania sťažujú (AT, EL).

6. Aké sú Vaše hlavné očakávania v súvislosti s výsledkom konzultácie?

Európska občianska spoločnosť očakáva, že EK zohľadní jej odporúčania, napríklad v prejave o stave Únie (september 2017), ale aj v budúcich diskusiách na vnútroštátnej úrovni. Niektorí respondenti však vyjadrujú pochybnosti o vplyve konzultácií s občianskou spoločnosťou na európske rozhodnutia (EL). V záujme zlepšenia situácie vyzývajú Komisiu, aby „jasne“ vysvetlila, ako chce zohľadniť výsledky konzultácie, ktorú viedol EHSV (IE).

Všade možno badať, že sa netrpezlivo očakávajú konkrétne rozhodnutia a opatrenia (DK, FR, LU), založené na realistických a dosiahnuteľných cieľoch (BE, LU, MT) a formulované s pomocou starostlivo premyslených politík (NL), medzi ktoré patrí v prvom rade hospodárska a menová únia, pilier sociálnych práv a zamestnanosť (LT, PL, PT). V iných krajinách opätovné potvrdenie európskeho projektu zahŕňa blahobyť ľudí (EL) a zjednodušenie komunikácie.

7. Ako by občan mohol získať viac právomocí pri formovaní budúcnosti Európy?

Občania môžu byť zapojení viac, ako sú teraz. Vo väčšine krajín (DE, HR, CY, FI, FR, EL, LV, MT, CZ) sa väčšia účasť občanov považuje za zásadnú. Ako osobitne potrebné sa javí zapojenie mladých ľudí. Okrem toho by účasť občanov mala byť organizovaná občianskou spoločnosťou, ktorej by bola zverená organizácia vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych verejných diskusií (BE, FR, LT, LU, PL).

Odporúčania okrem toho poukazujú na skutočnosť, že by sa mal v plnej miere uplatňovať článok 11 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ)¹. Z dlhodobého hľadiska sa zdá, že by bolo takisto vhodné zaviesť opatrenia v oblasti vzdelávania o EÚ.

Nakoniec sa spomína inštitucionálny rozmer EÚ. Okrem nevyhnutnej transparentnosti, ktorú občania vnímajú ako demokratickú záruku, sa otázky často zameriavajú na schopnosť EÚ zavádzať decentralizované opatrenia, aby sa zohľadnili dôležité diskusie, napríklad tá o budúcnosti Európy.

Závery konzultácií

Z vnútroštátnych konzultácií sa čerpal v diskusiách a v uznesení EHSV. Okrem toho konzultácie odhalili niekoľko zaujímavých prvkov, ktoré je potrebné zdôrazniť:

- Záujem o jednotlivé scenáre alebo ich odmietnutie nezodpovedá zemepisnému usporiadaniu, ktoré by stávalo proti sebe členské štáty na severe, juhu, východe alebo západe.
- V celej EÚ sa témy diskusií chopili siete organizácií a dokonca navrhli šiesty scenár.
- Tento šiesty scenár možno vybadať najmä v odpovediach na otázky č. 4 a 6.

¹ Článok 11 ods. 2: „Inštitúcie udržiavajú otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s reprezentatívnymi združeniami a občianskou spoločnosťou.“

Európsky hospodársky a sociálny výbor

UZNESENIE

Biela kniha Európskej komisie o budúcnosti Európy a ďalšie opatrenia

Smerom k dosiahnutiu spoločnej vízie

Názor EHSV na budúcnosť Európy²

1. Európska spoločnosť a občania chcú dôveryhodnú, legitímnu a odolnú EÚ. Viac ako desaťročie čelila EÚ politickým, hospodárskym a sociálnym otrasom, ktoré podporovali pochmúrnú náladu a neistotu medzi občanmi. EÚ potrebuje celkové stratégie na podporu blahobytu občanov, spoľahlivých a udržateľných investícií, tvorivosti a podnikavosti, a stratégie na riešenie prehlbujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými, núdze a majetkovej nerovnosti. Súčasné hospodárske oživenie by v žiadnom prípade nemalo byť ospravedlnením pasívneho prístupu. Naopak, EHSV nalieha, aby sa premyslene a súdržne napredovalo s cieľom prehĺbiť dôveru a tiež zamerať sa na konkrétne výsledky pre občanov a na obrovský potenciál Európy.
2. Treba sa vyhnúť nereálnym očakávaniam. Cieľom by predovšetkým mala byť EÚ, ktorá bude schopná poskytovať plnohodnotné rovnaké príležitosti pre všetkých. Hospodárske, sociálne a environmentálne faktory sú navzájom prepojené. Treba umožniť kontinentu, aby sa prispôbil procesu hlbokšej transformácie a tvrdej konkurencii na celom svete, a účinne formovať globalizáciu podľa hodnôt EÚ.
3. Obviňovanie Bruselu, ku ktorému sa mnohí uchýľovali a stále uchýľujú, musí prestať. Nevyhnutný je spoločný záväzok európskych inštitúcií, ako aj širokej škály zainteresovaných strán vrátane sociálnych partnerov, podnikov a občianskej spoločnosti, a to na národnej aj európskej úrovni. EHSV zdôrazňuje, že legitimita rozhodnutí EÚ v podstate závisí od kvality demokratického procesu.
4. Úspešne napredovať možno len na základe tej istej spoločnej vízie, ktorá bola vyjadrením presvedčenia zakladajúcich členov a neskôr sa zohľadňovala pri každom významnom kroku vpred. EÚ by mala mobilizovať legislatívne nástroje, usmernenia, financovanie a spoluprácu, ktoré má k dispozícii, s cieľom umožniť EÚ, aby dosiahla pokrok vo všetkých požadovaných rozmeroch. Lisabonská zmluva ukazuje smer.

² Toto uznesenie, ktoré Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal 5. júla 2017, nadväzuje na žiadosť, ktorú predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker predložil 4. apríla 2017 a v ktorej EHSV vyzýva, aby na základe Bielej knihy o budúcnosti EÚ predstavil názory a priority európskej organizovanej občianskej spoločnosti, pokiaľ ide o budúci rozvoj Európskej únie.

Scenáre bielej knihy

5. EHSV si nemyslí, že výber spomedzi jednotlivých scenárov³ je dobrou metódou na presadzovanie spoločnej vízie alebo určenie budúceho smerovania. Po prvé, EÚ nezačína od nuly. Komisia by preto mala založiť svoje návrhy na hĺbkovej analýze histórie EÚ – jej úspechov a nedostatkov – ktorá je cenným zdrojom pre budúcnosť. Závazky členských štátov v rámci Rímskej deklarácie sú pozitívnym a správnym východiskovým bodom⁴. Päť scenárov je adresovaných členským štátom a zameriavajú sa na inštitucionálne zmeny, čím strácajú priamy význam pre európskych občanov. Zároveň pôsobia neprirodzene.
6. Podľa EHSV je scenár 1, alebo ako ho vníma – pretĺkanie sa, neprijateľný. Scenár 5 pôsobí na mnohých ľudí atraktívne, ale v súčasnosti je nereálny. Scenár 2, ktorý sa zameriava výlučne na spoločný trh, je príliš obmedzený. Scenár 4 si vyžaduje súhlas všetkých 27 členských štátov, čo by mohlo viesť k paralýze EÚ a podporiť odstredivé tendencie, čím by sa ohrozili ciele a hodnoty Únie. Pokiaľ ide o scenár 3, mechanizmy diferencovanej integrácie, ako je posilnená spolupráca, by mohli byť užitočným nástrojom na prekonanie prekážok v určitých oblastiach a posilnenie pozitívnej dynamiky v procese európskej integrácie. Ide však skôr o nástroje na dosahovanie politických cieľov ako o samotný cieľ. Mali by sa odporúčať ako spôsob na prekonanie paralýzy alebo prekážok pri prijímaní potrebnej legislatívy EÚ, no EHSV zároveň zdôrazňuje potrebu podporovať konvergenciu v rámci Európskej únie a bojovať proti roztrieštenosti a rozdeleniu. Dohoda medzi vedúcimi krajinami alebo krajinami, ktoré poháňajú rozvoj vpred, preto musí byť otvorená tým, ktorí prejavia vôľu, pričom však musí prevládať *spoločná vízia*.

Názor EHSV na budúcnosť

A. Metóda

7. Strategické témy by sa mali vnímať z hľadiska spoločnej perspektívy s cieľom vyhnúť sa Európe à la carte alebo odstredivým tendenciám. EHSV odporúča postup, v rámci ktorého sa určia podmienky pre lepšie spoločné využívanie politickej moci na všetkých úrovniach. Závisí to najmä od politickej vôle a táto problematika by mala byť hlavnou témou skutočnej diskusie o budúcnosti.
8. Malo by sa upustiť od tradičného rozlišovania medzi národnou a európskou úrovňou. Spoločné výzvy a prepojené reality na celom kontinente zdôrazňujú potrebu spoločného poslania. Vyžadujú si tiež uznanie európskeho občianstva paralelne s národným občianstvom. Do legislatívnej činnosti musia byť zahrnuté a zapojené všetky úrovne spoločnosti. Ciele by mali byť spoločné a vplyv rozhodnutí a politik by sa mal systematicky hodnotiť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni s cieľom získať podporu občanov.
9. Európsky parlament (EP) musí zohrávať ústrednú úlohu pri formovaní budúceho smerovania Európy. Okrem toho je nevyhnutne potrebné podporovať angažovanosť národných parlamentov, ako aj ich interakciu s EP.

³ Pozri Bielu knihu o budúcnosti Európy, marec 2017.

⁴ Deklarácia vedúcich predstaviteľov 27 členských štátov a Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie z 25. marca 2017: <http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>.

10. Ústredné ciele musí sprevádzať konsenzus členských štátov, pokiaľ ide o:

- ciele, spoločné nástroje a termíny, pričom najpotrebnejší je spoločný prístup, založený na konzistentnosti, transparentnosti a viditeľnosti, a predovšetkým spoločnej komunikácii;
- potrebnú reformu Rady, ktorá zaručí efektívnosť a transparentnosť, ako aj o nezávislú Komisiu v otázkach výlučných právomocí a spoločných právomocí so silným dôrazom na metódu Spoločenstva;
- potrebu presných ustanovení o konzultáciách so všetkými zainteresovanými stranami, ako aj správnu implementáciu a dodržiavanie zásad právneho štátu.

B. Politika

11. Bez ohľadu na zvolenú možnosť pre budúcnosť Európy, EHSV chce súdržnú a konzistentnú Európsku úniu. Mnohé súčasné politické opatrenia sú súčasťou dlhodobého procesu prehlbovania integrácie, ktorý EHSV plne podporuje. K takmer všetkým z nich EHSV nedávno predložil podrobné pripomienky a návrhy do budúcnosti.

12. Jednotný trh a všetky jeho hospodárske a sociálne rozmery v rámci modelu trvalo udržateľného rozvoja je základným spojivom európskej integrácie. Mal by zaručovať rovnaké podmienky pre všetkých. HMÚ sa v tejto súvislosti vníma ako rozhodujúci krok vpred. Avšak aj napriek pozoruhodnému pokroku je jej štruktúra aj naďalej krehká. HMÚ je ústredným prvkom budúceho rozvoja v EÚ; prehlbovanie spolupráce je teda obzvlášť dôležité. EHSV podporuje postupný prechod k politickej únii s makroekonomickými a mikroekonomickými opatreniami a ustanoveniami, ako aj silným sociálnym rozmerom. Na dokončenie HMÚ je potrebná skutočná správa hospodárskych záležitostí, vrátane riadenia finančného sektora EÚ, ako aj usporiadané reformy v príslušných členských štátoch a spoločné prístupy k politike trhu práce. Zlepšením riadenia sa musia posilniť základy pre väčšiu konvergenciu ako aj solidaritu v rámci eurozóny. Veľkou podporou by mohla byť vysoko kompetentná verejná správa v EÚ. Eurozóna by mala začať užšiu spoluprácu v ostatných oblastiach.

13. EHSV tiež zdôrazňuje, že je potrebné súdržnejšie riadenie, hlbšia integrácia a plné odhodlanie členských štátov v týchto oblastiach:

- koordinovaná európska priemyselná politika založená na spravodlivej hospodárskej súťaži – a zároveň odrádzaní od vyhýbania sa daňovej povinnosti – musí zaručiť spoločný a nie národný prístup k zlepšovaniu podmienok v celej Európe na podporu konkurencieschopnosti v sociálnom trhovom hospodárstve s odhodlaným zapojením všetkých zainteresovaných strán do konsenzuálneho dialógu a do uľahčovania investícií (programov) a podpory MSP;
- podpora sociálnej konvergenie smerom nahor v súlade s hospodárskou konvergenciou, pokiaľ ide o zamestnanosť a sociálne výsledky, a to prostredníctvom implementácie európskeho piliera sociálnych práv, pričom sa budú rešpektovať právomoci jednotlivých štátov;
- energetická únia s riadnou správou vecí verejných, ktorá je nevyhnutná pre skutočný spoločný trh a energetickú bezpečnosť;
- progresívna celoeurópska stratégia a legislatívny rámec na boj proti zmene klímy na základe Parížskej dohody a ako celoeurópsky príspevok k medzinárodným dohodám v oblasti zmeny klímy, a podpora Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj vo všetkých oblastiach politiky EÚ;

- jednotný digitálny trh ako dôležitý prvok budúcej konkurencieschopnosti a podpory tvorby kvalitných pracovných miest a zároveň predvídanie vplyvu digitálnej transformácie na zamestnanosť a trh práce;
 - posilnená celoeurópska stratégia v oblasti technológií, výskumu a inovácie;
 - (multilaterálna) obchodná politika, ktorá by mala v transparentných rokovaniach zabezpečiť otvorené trhy a sociálnu a environmentálnu udržateľnosť, ako aj zdôrazniť rovnosť v obchodných vzťahoch s cieľom zaručiť európske záujmy vo svete, ktorý čoraz viac čelí protekcionistickým tendenciám;
 - spotrebiteľská politika EÚ v podobe občianskej politiky.
14. EHSV sa nazdáva, že aj na úrovni EÚ treba systematickejšie pristupovať k sociálnym otázkam a vzdelávaniu s cieľom nájsť presvedčivé riešenia. Sociálne zabezpečenie a vzdelávanie zväčša podliehajú zásade subsidiarity, a preto spadajú do pôsobnosti vnútroštátnych právnych predpisov a rozhodovacích procesov, do ktorých sú často zapojení sociálni partneri. Spoločné právomoci EÚ a členských štátov sa musia v sociálnych otázkach lepšie uplatňovať. Vzhľadom na narastajúce napätie na trhoch práce v súvislosti s digitálnou revolúciou, štrukturálne nedostatky na trhu práce a globalizáciu EHSV žiada, aby sa EÚ výrazne angažovala s cieľom presadzovať väčšiu konvergenciu, pokiaľ ide o určité sociálne a pracovné podmienky, a zároveň pomôcť pri podpore vytvárania kvalitných pracovných miest, mobility za spravodlivých podmienok a pozitívnej angažovanosti občanov. Osobitne sa treba zamerať na mladých ľudí a nezamestnanosť mladých ľudí. Veľmi významnú úlohu zohrávajú sociálni partneri, občianska spoločnosť vo všeobecnosti, a sociálny dialóg.
 15. Potrebná je väčšia hospodárska a sociálna konvergencia v EÚ. Treba však zohľadniť rozdiely medzi hospodárstvami, kultúrou a tradíciami sociálnych systémov jednotlivých krajín. EHSV zdôrazňuje, že EÚ by sa nemala len prizerať, ale mala by prevziať riadne definovanú zodpovednosť. Predtým, ako sa bude môcť určiť spoločný postup do budúcnosti sú potrebné riadne diskusie so sociálnymi partnermi (a inými zainteresovanými stranami). EHSV okrem toho poukazuje na to, že je dôležité, aby členské štáty efektívne implementovali smernice EÚ v sociálnej oblasti.
 16. Vzdelávanie tiež podlieha zásade subsidiarity. Sociálna a hospodárska budúcnosť Európy a zapojenie občanov však nesporne úzko súvisia s aktuálnymi systémami vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach. Budúcnosť mladšej generácie výrazne závisí od vzdelávania. Zručnosti majú kľúčový význam pre mladých ľudí, ale aj staršie generácie. EÚ sa preto musí aktívne zapojiť do prebiehajúceho procesu modernizácie. Vzdelávanie zohráva významnú úlohu aj pri sprostredkovaní Európy: EHSV zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa na základných a stredných školách primerane informovalo a vzdelávalo o EÚ, ako aj o európskych hodnotách a občianstve.
 17. Treba obnoviť voľný pohyb osôb v schengenskom priestore. To znamená, že spoločné hranice musia byť účinnejšie kontrolované. Zároveň treba bojovať proti žalostnému nárastu medzinárodného terorizmu, vrátane vraždenia, ale aj počítačovej kriminality, ktoré závažným spôsobom prispievajú k neistote občanov. Spolupráca medzi políciou a súdnymi orgánmi je potrebná viac ako kedykoľvek predtým.
 18. Tieto oblasti priamo súvisia so zahraničnou politikou a s akútnym problémom zlyhávajúcich štátov a občianskych vojen v susedstve Európy, ako aj s migračnými tokmi, ktoré v súčasnosti zatievajú všetky ostatné európske otázky. EHSV vo veľkej miere podporuje spoločnú

migračnú politiku, ktorá poskytuje utečencom ochranu v súlade s medzinárodným právom, spoločný azylový systém, opatrenia na boj proti nelegálnej migrácii a obchodovaniu s ľuďmi a podporu legálnych ciest do EÚ. V tejto súvislosti musí EÚ nadviazať skutočné partnerstvo so susednými krajinami, a musí najmä obnoviť skutočnú euro-stredoziemskú politiku.

19. Európa dnes viac ako kedykoľvek od roku 1945 stojí pred výzvou postarať sa sama o seba. Vzťahy v rámci NATO a so Spojenými štátmi a účinné spoločné európske riadenie problémov vznikajúcich v susedstve Európskej únie si naliehavo vyžadujú prehĺbenie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ, od ktorého bude závisieť úspešná vnútorná a vonkajšia bezpečnosť.
-

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIE

Vydavateľ: Oddelenie pre návštevy a publikácie
EESC-2018-10-SK

www.eesc.europa.eu

© Európska únia, 2018
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.
Reprodukcia týchto fotografií je povolená len s výslovným
súhlasom vlastníka (vlastníkov) autorských práv.

Print:
QE-02-18-051-SK-C
ISBN 978-92-830-4087-3
doi:10.2864/778682

Online:
QE-02-18-051-SK-N
ISBN 978-92-830-4076-7
doi:10.2864/300177

SK